

2016-03-01:A8

Justitiedepartementet

103 33 Stockholm

Ju2016/01003/L5

Sveriges Radio AB:s remissyttrande över betänkandet "Integritet och straffskydd" (SOU 2016:7)

Sveriges Radio AB har inbjudits att lämna synpunkter på rubricerat betänkande.

Övergripande synpunkter

Hot och hat på internet är ett stort problem och som utredningen anför kan det i sig ha en negativ påverkan på yttrandefriheten genom att människor avhåller sig från att offentligen uttrycka sina åsikter för att inte utsättas för kränkningar.

Sveriges Radio anser dock att utredningen, trots de avvägningar som gjorts, i vissa avseenden inte tillräckligt beaktat de yttrandefrihetsrättsliga intressena.

Framförallt ifrågasätts argumenten för en i flera avseenden utvidgad kriminalisering. Sveriges Radio anser att hat och hot i första hand ska angripas med de rättsliga instrument som redan finns. Endast i den mån det kan påvisas att det i gällande rätt finns luckor för straffvärda beteenden bör kompletteringar övervägas.

För att komma till rätta med straffvärda kränkningar är den kompletterande kriminalisering, som trots allt kan behövas, inte tillnärmelsevis lika viktig som åtgärder för att få till stånd en effektiv tillämpning av de redan kriminaliserade gärningarna. Sveriges Radio har svårt att se att ytterligare kriminaliseringar och i många fall konkurrerande straffbestämmelser skulle leda till att komplexiteten minskar och effektiviteten i rättssystemet ökar.

105 10 Stockholm
Besök: Oxenstiernsgatan 20
Tel: 08-784 50 00
Fax: 08-784 15 00

Org.nr: 556419-3232
Styrelsens säte: Stockholm

Olaga integritetsintrång

Brottet föreslås inte gälla om tryckfrihetsförordningen eller yttrandefrihetsgrundlagen är tillämpliga. Det kommer å andra sidan att omfatta andra viktiga opinionsbildande områden t.ex. massmediers användning av sociala medier, teater och utställningar. Dess påverkan på yttrandefriheten har enligt Sveriges Radio inte tillräckligt beaktats av utredningen.

När man föreslår inskränkningar i yttrandefriheten bör det föregås av noggranna överväganden och begränsningar bör inte införas om de problem som ska åtgärdas kan angripas med andra medel.

Det kan så klart finnas luckor i det straffrättsliga skyddet såtillvida att vissa straffvärda handlingar inte träffas av någon bestämmelse i brottsbalken eller annan straffrättslig reglering. Vid en jämförelse mellan vad som av domstolar och Datainspektionen har bedömts som straffbart sammanfaller emellertid flertalet med de gärningar utredningen föreslår ska omfattas av bestämmelsen olaga integritetsintrång.

Sveriges Radio anser t.ex. att det skydd för den personliga integriteten som ges genom personuppgiftslagen bör beaktas ytterligare i lagstiftningsärendets fortsatta beredning. Den begränsning i personuppgiftslagen som gäller behandling uteslutande för journalistiska ändamål eller konstnärligt eller litterärt skapande är en väl balanserad avvägning mellan yttrandefrihet och personlig integritet som tidigare har gjorts såväl nationellt som på europeisk nivå. Det förhållandet att en befintlig lagstiftning uppfattas som svårtillämpad och att polis och åklagare har dålig kunskap om lagen är inte tillräckliga skäl för en ny kriminalisering.

Enligt Sveriges Radio bör alltså tillämpningen av redan existerande lagstiftning i första hand effektiviseras. Ska en straffbestämmelse införas bör den komplettera – inte överlappa – de ageranden som redan idag är kriminaliserade.

Sveriges Radio anser mot bakgrund av det anförda att den föreslagna bestämmelsen är allt för omfattande eftersom den till stora delar redan täcks av andra straffbestämmelser och de yttrandefrihetsrättsliga inskränkningarna inte tillräckligt har beaktats.

Olaga hot

Olaga hot omfattas av brottskatalogen i tryckfrihetsförordningen. Utredningen föreslår att det som olaga hot ska vara straffbart att hota med en gärning som innebär bl.a. olaga integritetsintrång. Sveriges Radio, liksom alla andra massmedieföretag, publicerar sitt material såväl på plattformar som omfattas av grundlagarna som på sociala medier. Den föreslagna ändringen skulle kunna leda till att en journalist, som i sitt arbete, för en enskild aviserar en kommande kränkande publicering gör sig skyldig till brott. Detta trots att publiceringen inte skulle vara brottslig på de egna plattformarna.

Förslaget att ersätta rekvisitet "allvarlig fruktan" med "allvarlig oro" utgör enligt Sveriges Radio inte enbart en kodifiering av gällande rätt utan de facto en utvidgning av det straffbara området. Journalisters arbete innefattar inte sällan moment som till sin karaktär skapar oro eller obehag hos t.ex. en granskad makthavare. I kombination med den föreslagna utvidgningen av angrepp på någons frid finns det risk för en försiktighet hos ansvarstagande medier som skulle verka hämmande på yttrandefriheten. Yttrandefrihetsaspekterna är enligt Sveriges Radio inte tillräckligt belysta. Sveriges Radio avstyrker därför de föreslagna ändringarna av olaga hot.

Ofredande

Ofredande är ett brott som inte omfattas av brottskatalogen i tryckfrihetsförordningen. Genom de föreslagna ändringarna av bestämmelsen kommer den emellertid att i vissa situationer direkt ta sikte på innehållet i ett enskilt yttrande på ett sätt som inte står i överensstämmelse med brottets nuvarande karaktär. Risken finns att det på sikt kommer att argumenteras för att det då förs in på det grundlagsskyddade området.

Med de brister i tydlighet av det straffbara området som brottet har vore det olyckligt.

Förtal

Rekvisitet "ägnad att utsätta denne för andras missaktning" är ett uttryck med starkare negativ värdeladdning än "ägnad att skada anseendet hos den person som uppgiften avser". Det föreligger således en uppenbar risk för att det straffbara området utvidgas, trots utredningens avsikt att inte åstadkomma någon materiell förändring.

Utredningen föreslår ändringar av vad som ska bedömas som grovt förtal. Syftet är att förtydliga och nyansera bedömningarna av en uppgifts spridning. Massmedier är till sin karaktär sådana att yttranden tillgängliggörs för många och har ofta välbesökta webbplatser. Sveriges Radio ser en risk att förtal i massmedia oftare kan komma att bedömas som grovt brott.

Sveriges Radio avstyrker mot bakgrund härav de föreslagna ändringarna av förtalsbestämmelsen.

Ansvar för tillhandahållare av elektroniska anslagstavlor

Lagen om elektronisk övervakning skulle kunna vara ett viktigt instrument för att få bort brottsliga yttranden från internet. Sveriges Radio instämmer därför i utredningens bedömning att lagen bör ses över på ett mer övergripande och samlat sätt.

Stockholm den   maj 2016

Cilla Benkö
verkställande direktör